2.000.000 ТОННА ТАЙЁР

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 193 (4909).

29 СЕНТЯБРЬ ШАНБА 1973 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ЗВЕНО МАРРАГА ЕТДИ

ОҚҚЎРҒОН. (телефон орқали). Пахта йиғим-теримини қисқа муддатларда уюшқоқлик билан ўтказиш учун қизғин кураш бошлаган «Оққўрғон» совхозининг Комилжон Мирзаев звеноси аъзолари давлатга пахта топшириш йиллик планларини муддатидан илгари адо этдилар. 60 гектар ернинг ҳар гектаридан ҳозирнинг ўзидаёқ 28 центнердан «оқ олтин» йиғиб олинди. Тайёрлаш пунктларига 170 тонна пахта етказиб берилди. Ҳосилнинг ҳаммаси машиналар бункеридан тўкилди.

Пахта териш ва топшириш тез суръатлар билан давом эттирилмоқда. Звено бу йил ҳар гектаридан 45 центнердан ҳосил кўтаришни мўлжаллаяпти. Илғор механик ҳайдовчилар сони кун сайин кўпайиб боряпти.

ЁШ ПАХТАКОРЛАР ЗАФАРИ

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ. (Телефон орқали олинди). Райондаги Свердлов номли колхознинг комсомол ёшлар бригадаси 25 сентябрда 97 гектар ернинг ҳар гектаридан давлатга 25 центнердан «оқ олтин» сотиб, йиллик планни саккиз иш кунида бажарди. Ялпи ҳосилнинг 75 проценти «зангори кема»лар ёрдамида териб олинди. Раҳмон Насуралиев бошчилик қилаётган бу ёшлар бригадаси оширилган мажбурият олдилар. Ёш пахтакорлар ҳар гектар ердан 36,4 центнердан «оқ олтин» етиштиришга қатъий аҳд қилишди. Шу кеча кундузда етиштирилган ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун бутун куч ва ғайратлари сафарбар этилган.

ШОНЛИ ЮБИЛЕЙ

ШУ ЙИЛ 1 ОКТЯБРДА ЛЕНИН ОРДЕНЛИ Р. Р. ШРЕДЕР НОМЛИ БОҒДОРЧИЛИК, УЗУМЧИЛИК ВА ВИНОЧИЛИК ИЛМИЙ ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИНИНГ ТАШКИЛ ТОПГАНИГА 75 ЙИЛ ТЎЛАДИ. БУ ИЛМ ДАРГОҲИ ОЛИМЛАРИ РЕСПУБЛИКАМИЗДА БОҒДОРЧИЛИК ВА УЗУМЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА КУНТ БИЛАН ИЖОДИЙ ИШ ОЛИБ БОРМОҚДАЛАР. ҲОЗИРГИ ПАЙТДА ЎЗБЕКИСТОН ССРИНИНГ ҚАЙСИ ОБЛАСТЬ ВА РАЙОНИ, КОЛХОЗ ВА СОВХОЗИГА БОРМАНГ, АНА ШУ ИНСТИТУТ ЁРДАМИДА, УНИНГ ИЛМИЙ ХОДИМЛАРИ БОШЧИЛИГИДА БАРПО ЭТИЛГАН ТОКЗОРЛАРНИ, БОҒ-РОҒЛАРНИ КУРАСИЗ.

ГАЗЕТАМИЗНИНГ ИККИНЧИ, УЧИНЧИ БЕТЛАРИ ИНСТИТУТ КОЛЛЕКТИВИ ФАОЛИЯТИГА БАҒИШЛАНАДИ.

Институт директори ўртоқ М. Мирзаев (ўртада) илмий ходимлар билан навбатдаги ишлар ҳақида суҳбатлашмоқда.

А. Абалян фотоси.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг 56 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ҳаракат қилиб, саноат маҳсулотини реализация қилиш ҳажми ва кўпгина энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш бўйича тўққиз ойлик планни 25 сентябрда бажардилар. Октябрь, Фрунзе, Собир Раҳимов, Куйбишев районларидаги корхоналарнинг меҳнатчилари беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун ўтказилаётган мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Тошкентликлар ой охиригача планга қўшимча суратда бир неча ўн миллион сўмлик ҳар хил маҳсулот реализация қилишга қарор бердилар.

* * *

Тошкент области корхоналарининг коллективлари 1973 йил учун ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажара бориб, саноат маҳсулотини реализация қилиш ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилик турларини ишлаб чиқариш юзасидан тўққиз ойлик топшириғини бажарганликлари тўғрисида 24 сентябрда рапорт бердилар. Ой охиригача планга қўшимча суратда 66 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилинади.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА МАККАЖЎХОРИ ДОНИ ВА ШОЛИ ТАЙЁРЛАШ БЎЙИЧА ШУ ЙИЛ 28 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Халқ хўжалиги планига нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — маккажўхори, иккинчи стун — шоли тайёрлаш, учинчи стун — шоли ўриш

Оққўрғон	117,2	—	15,0
Орджоникидзе	109,5	—	—
Чиноз	106,6	1,3	7,2
Ўрта Чирчиқ	105,4	—	18,4
Бекобод	105,2	2,0	12,2
Пискент	104,6	—	16,7
Бўка	102,0	5,8	20,3
Юқори Чирчиқ	100,2	6,5	21,7
Оҳангарон	100,0	—	8,2
Калинин	100,0	—	—
Янгийўл	92,4	—	9,0
Бўстонлиқ	71,2	—	—
Область бўйича	101,3	1,4	15,1

УЧИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 28 СЕНТЯБРЬ. (ТАСС). Космонавтлар В. Г. Лазарев ва О. Г. Макаров биринчи кунги учиш программасини бажаришни давом эттириб, «Союз-12» кемасининг йўлини Ер атрофидаги орбитага ўзгартириш операциясини амалга оширдилар. Бу экспериментлар орбитада учишнинг турли режимларида кемани бошқариш системаларини ва учириш техникасини янада такомиллаштириш мақсадида ўтказилди.

«Союз-12» космик кемасининг орбитадаги йўли ўзгартирилганлиги натижасида унинг Ер атрофидаги орбита бўйлаб учиши қуйидаги параметрлар билан давом этмоқда.

— Ер юзасидан энг узоқ нуқтаси (апогейда)-345 километр;

— Ер юзасига энг яқин нуқтаси (перегейда)-326 километр;

— Ер атрофини айланиб чиқиш даври 91 минут;

— Орбитанинг оғиши 51,6 градус.

Бугун «Союз-12» космик кемаси экипажининг иккинчи иш куни Москва вақти билан соат 9 да бошланади. Кема борт системаларининг параметрлари назорат қилиб чиқилгандан кейин космонавтлар иккинчи иш куни программасини бажаришни давом эттиришга киришдилар.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 28 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Халқ хўжалик планига нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — бир кунлик ўсиш, иккинчи стун—мавсум бошидан бери, учинчи стун — шу жумладан машина терими — бир кунлик ўсиш, тўртинчи стун — мавсум бошидан бери.

Пискент	1,57	47,27	1,55	48,08
Бекобод	1,85	44,09	2,50	46,56
Чиноз	1,99	37,90	2,22	36,07
Янгийўл	2,12	36,04	3,77	32,07
Бўка	1,78	34,92	1,91	35,07
Юқори Чирчиқ	3,58	34,49	3,57	35,73
Ўрта Чирчиқ	1,84	34,14	2,32	37,45
Оққўрғон	2,43	27,62	3,06	25,39
Область бўйича	2,09	35,82	2,58	35,88

ПОДПОЛКОВНИК ВАСИЛИЙ ГРИГОРЬЕВИЧ ЛАЗАРЕВ

Василий Григорьевич Лазарев 1928 йилда Олтой ўлкаси, Китман районидаги Порошино қишлоғида туғилган.

В. Г. Лазарев 1952 йилда Саратов медицина институти ҳузуридаги ҳарбий-медицина факультетини тамомлаб врач бўлиб ишлади. Сўнгра Чугуев учувчилар ҳарбий авиация мактабига кириб, уни 1954 йилда битириб чиқди.

У 1954 йилдан 1966 йилгача инструктор-учувчи, синовчи-учувчи, сўнгра катта синовчи-учувчи врач бўлиб ишлади.

1966 йилда космонавтлар отрядига ўтказилди.

В. Г. Лазарев «Союз-9» кемасини учишга тайёрлашда экипаж командирининг дублери бўлди.

Лазарев 1956 йилдан бери Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Космонавтнинг хотини — Луиза Ивановна космонавтларни тайёрлаш марказида ишлайди.

Лазаревлар оиласидаги ўғил Александр — учувчилар мактабининг курсанти.

Космонавтнинг ота-онаси Свердлов шаҳрида яшайди.

ОЛЕГ ГРИГОРЬЕВИЧ МАКАРОВ

Олег Григорьевич Макаров 1933 йилда Калинин область, Удомля районидаги Удомля қишлоғида туғилган.

Олег Григорьевич 1951 йилда ўрта мактабни, 1957 йилда Бауман номли Москва олий техника билим юртини битирди. У 1957 йилдан бери конструкторлик бюросида ишлаб келмоқда. Бу ерда у ташаббускор ва иқтидорли инженер эканлигини кўрсатди, космик кемаларни яратиш ишларида қатнашди.

Олег Григорьевич 1966 йилда космонавтлар отрядига ўтказилди.

Макаров — 1961 йилдан бери Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Космонавтнинг хотини — Валентина Ивановна конструкторлик бюросида ишлайди.

Макаровлар оиласидаги ўғил Леонид — 1961 йилда туғилган.

Космонавтнинг ота-онаси Ленинград областининг Ивановское посёлкасида истиқомат қилади.

«Союз-12» космик кема командири Василий Григорьевич Лазарев.

«Союз-12» космик кема борт инженери Олег Григорьевич Макаров. А. Пушкарев фотоси. (ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қарилик туфайли пенсияга чиққан кишилар билан инвалидларнинг меҳнатидан халқ хўжалигида фойдаланишни янада яхшилаш чоралари ва шу билан алоқадор бўлган қўшимча имтиёзлар тўғрисидаги масалани кўриб чиқдилар ҳамда тегишли қарор қабул қилдилар.

Кейинги йилларда мамлакатда қарилик туфайли пенсияга чиққан кишилар ва инвалидларнинг пенсия таъминотини яхшилаш, моддий фаровонлигини ошириш борасида катта-катта тадбирлар амалга оширилди. Ишлаб чиқариш ва маиший хизмат соҳасида, ижтимоий ҳаётда аҳоли ушбу категориясининг қатнашуви анча кенгайди.

Шу билан бирга, халқ хўжалигидаги меҳнатга пенсионерлар ва инвалидларни янада кенгроқ жалб қилмоқ учун мавжуд имкониятлардан ҳали етарлича фойдаланилмаяпти. Бир қанча жойларда аҳоли шу категорияларини ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилиш учун шарт-шароитлар яратиш борасида тегишли чоралар кўрилмаган. Пенсионерлар ва инвалидлар меҳнатидан фойдаланишга мўлжалланган корхона, цех ва участкалар тармоғи сусткашлик билан ривожланмоқда, ишлаб чиқариш санитарияси ва меҳнат муҳофазасини яхшилаш масалаларига зарур эътибор берилмаётган жойлар ҳам бор.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига, иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига, министрликлар ва идораларга:

Меҳнатга лаёқатли ва қарилик туфайли пенсияга чиққан кишиларни, инвалидларни ва уй хўжалигида банд бўлган кишиларни ишлаб чиқаришдаги меҳнатга, айниқса халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш билан алоқадор корхоналарга, савдо-сотиққа ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш соҳаларига янада кенгроқ жалб этиш борасида қўшимча чоралар кўриш;

Қарилик туфайли пенсияга чиққан кишилар ва инвалидлар меҳнатидан фойдаланишга мўлжалланган янги корхоналар, цехлар ва участкалар қурилишини ва мавжудлари кенгайтирилишини таъминлаш, ишлаб чиқариш санитарияси ва хавфсизлик техникасини яхшилаш тадбирларини амалга ошириш вазифаларини топширдилар.

СССР министрликлари ва идораларига ўзларига қарашли корхона ва ташкилотларнинг қарилик туфайли пенсияга чиққан кишилар ва инвалидлар меҳнатидан фойдаланишга мўлжалланган янги корхоналар қуриш, мавжудларини реконструкция қилиш ва кенгайтиришда пайчилик асосида қатнашишга рухсат этиш ҳуқуқи берилади.

Қарилик туфайли пенсияга чиққан кишилар ва инвалидларни халқ хўжалигидаги меҳнатга янада кенгроқ жалб қилиш ва аҳоли шу категорияларининг фаровонлигини янада ошириш мақсадларида бир қанча қўшимча имтиёзлар белгиланди, жумладан:

1 ва 2 группа инвалидларнинг меҳнатидан фойдаланишга мўлжалланган корхоналар, цехлар ва участкаларда ишлаб турган 1 ва 2 группа инвалидлар учун 1973 йилнинг 1 октябридан бошлаб 6 соатлик иш куни жорий этилади ва ҳар йили 24 иш куни ҳисобидан отпуск, 3 группа инвалидлар, шунингдек уйда ишлайдиган 1 ва 2 группа инвалидлар учун ҳар йили 18 иш кунига тенг отпуск жорий этилади;

Шу корхоналарнинг раҳбарларига, касаба союз комитетлари билан келишиб олган ҳолда, ишдаги инвалидлар ва қарилик туфайли пенсияга чиққан кишиларга пасайтирилган иш нормаси белгилаш ҳуқуқи берилади;

Қарилик туфайли пенсияга чиққан кишилар ва инвалидлар меҳнатидан фойдаланишга мўлжалланган корхоналар (ишлаб чиқариш бирлашмалари), цехлар ва участкалар (маиший хизмат корхоналаридан мустасно) қайси идорага бўйсинишларидан қатъий назар ушбу корхоналарда ишлаётган қарилик туфайли пенсияга чиққан кишилар ва инвалидлар сонига қараб фойданинг 30 процентдан 50 процентгача бўлган қисмини ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва такомиллаштиришга, ходимларни моддий рағбатлантириш ва социал-маданий, уй-жой шароитларини яхшилашга сарфлашлари мумкин;

Кустар-ҳунармандчилик асосида халқ истеъмоли буюмлари тайёрлаш ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш билан шуғулланувчи қарилик туфайли пенсияга чиққан кишиларга қарилик учун тайинланадиган давлат пенсияси 1974 йилнинг 1 январидан бошлаб белгиланган тартибда 50 процент миқдорида, Урал, Сибирь ва Узоқ Шарқ районларида эса 75 процент миқдорида тўланади;

Гражданларнинг кустар-ҳунармандчиликдан оладиган даромадларидан олинувчи даромад солиғининг миқдори камайтирилди.

1898 РЕСПУБЛИКА БОҒДОРЧИЛИГИНИНГ

ТОҒЛАРНИ БОҒЛАР БЕЗАЙДИ

Ленин орденли Академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий текшириш институтининг ташкил этилганига 75 йил тўлди. Шу йиллар давомида институт ўсди, улғайди, камол топди, кўп тармоқ отди. Эндиликда институт илмий ходимлари сувлик текис ерлардагина эмас, нотекис сувсиз тоғ зоналарида ҳам боғлар, узумзорлар яратиш устида илмий текшириш ишлари олиб бормоқдалар.

Маълумки, қишлоқ хўжалигини бундан буён ривожлантириш, мавжуд ерлардан тўла фойдаланишни талаб қилади. Шу муносабат билан тоғ ён бағирларидаги ерларни ўзлаштириш, турли мевалар ва узумлар барпо этиш энг катта резервлардандир. Суғорилмайдиган, лекин боғлар, узумзорлар ташкил қилинган ва ташкил қилиш мумкин бўлган ерлар Тошкент областида ҳам оз эмас.

Институтимиз шуни назарга олиб Бўстонлиқ районидаги тоғлиқ ерларда ўзининг филиалини ташкил қилган эди. Ана шу ерларда боғ, токзорлар майдони 400 гектарга етказилди. Шу билан бирга ёнғоқ, писта, бодом, олма, тоғ олчаси ва бошқа мевалар етиштирилмоқда.

Сув чиқмайдиган тоғ шароитида мева, узум етиштириш учун илмий текшириш ишлари олиб бориш талаб этилади. Айниқса эрозияга қарши кураш, боғ барпо қилинадиган лекин сув чиқмайдиган ерларда нам сақлаш ва шу билан боғни кўркам қилиш биринчи даражали аҳамиятга эга. Тоғлиқ ерларда боғ, узумзорлар ташкил қилганда юқоридагиларни ҳисобга олмай бўлмайди. Чунки баҳорда кун исиши билан қор эрийди. Қор сувлари қия ерлардаги унумли тупроқни ювиб кетади, нам сақланиб қолмайди. Шу сабабли 12 градус қия ерлардаги боғ ва узумзорларни зинапоя шаклида барпо қилиш мақсадга мувофиқдир. Қия ерлар зинапоя шаклига келтирилса қор эриганда сув билан пастга тушиб кетмайди. Балки аста ерга сингади.. Ернинг унумли тупроғи сақланиб қолади, эрозия юз бермайди. Биз мана шу усулда боғ ва узумзорлар ташкил қилаяпмиз.

Тоғ бағрида ташкил этилган боғда ёнғоқ, писта, бодом, олма, тоғоличаси, олхўри сингари мевалар ўситирилмоқда. Шу меваларнинг янги навларини етиштириш устида илмий текшириш ишлари олиб борилмоқда. Шу жиҳатдан биология фанлари кандидати, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, катта илмий ходим Сергей Семенович Колмаковнинг олиб бораётган ишлари диққатга сазовордир. У 1800 метр баландликдаги ёнғоқ турларини ўрганиб «бўстонлиқ», «Қозоғистон», «Антиқа», «Ўзбекистон» тезпишар» ва шулар сингари янги нав ёнғоқ етиштирди. «Антиқа» навли ёнғоқ экилганидан кейин иккинчи йилда ҳосил қила бошлайди. У совуққа чидамли, ҳосили узум сингари ғуж, ҳар ғужумда 28—30 донадан ёнғоқ бўлади.

Маълумки, бодом эрта, шафтоли кечроқ гуллайди. Бодом билан шафтоли чатиштирилганда ҳосил бўлган дарахт бодомдан кеч, шафтолидан сал эрта гуллайди. Бу эса бодомни совуқ уриб кетишидан сақлайди. Бодоми чиройли ва катта бўлади. Бодом устида илмий текшириш ишлари давом эттирилмоқда.

Бундан ташқари илмий ходимларимиз ҳар бир мева турининг агротехникаси, экиш-жойлаштириш схемалари устида ҳам илмий-текшириш ишлари олиб бормоқдалар.

Тоғ бағирларида зинапоя қилиб экилган узумзорларда нимранг, тонпи, қора кишмиш, ҳусайни, октябрь, винобоп соякн, баян ширин, буди-шуди, сингари узум навлари етиштирилмоқда. Сира суғорилмайдиган бу ерларнинг ҳар гектаридан 8—10 тоннага етказиб узум ҳосили олинмоқда.

Тоғоличаси билан олхўри чатиштирилиб янги нав олича ҳосил қилинди. Бу нав оличанинг ҳар бири 40 граммгача келади.

Боғларда семеренка, олмаота опорти, Тошкент баравенкаси, ёзлик қизил тарам сингари олмалар тоғ шароитида яхши ҳосил бераяпти.

Институт филиалининг ишлари шундангина иборат эмас. Маълумки, Бўстонлиқда жуда кўп ёввойи мевазорлар бор. Уларни маданий ҳолга келтириш катта илмий ва иқтисодий аҳамиятга эга. Шунинг учун илмий ходимларимиз ёввойи мева дарахтларини пайванд қилиш йўли билан маданийлаштириш тадбирларини амалга оширмоқдалар. Шу билан тоғ зоналарида кўркам, серҳосил, мевазор боғлар, узумзорлар яратиш учун кенг йўл очиб бермоқдалар. Колхозчилар, совхоз ишчилари учун қўлланмалар яратмоқдалар. Ҳуллас тоғларда маданий боғлар яратилмоқда. Бу эса биз илмий ходимларнинг эзгу ниятимиздир.

Мажид ХЎЖАЕВ,
Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

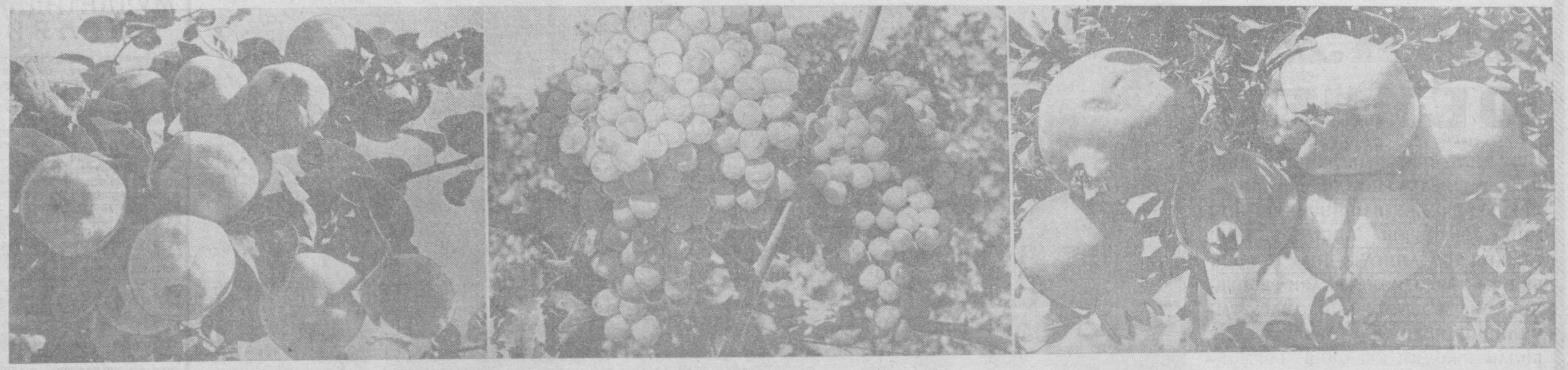

— СУРАТДА: институт боғларида етиштирилаётган беҳи, узум ва анорнинг янги навлари.

ЎЛКАМИЗНИ МЕВАЗОРЛАР БИЛАН ЯСАНТИРАМИЗ

Маҳмуд МИРЗАЕВ

Ленин орденли Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институтининг директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЎЗБЕКИСТОН— НОЗ-НЕЪМАТЛАРГА КОН

БОҒДОРЧИЛИК ва узумчилик соҳаси Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг энг қадимий ва анъанавий тармоқларидан ҳисобланади. Ўзбек соҳибкорлари мева ва узум етиштиришда, унинг хилма-хил навларини яртишда жуда бой тажрибага эгадирлар. Аммо, республикада боғдорчилик ва узумчилик Октябрь революциясидан кейингина кенг ривожланди.

Революцияга қадар республикада 22 минг гектар боғ ва 37 минг гектар токзор бор эди. Гражданлар уруши ва босмачиларга қарши кураш пайтида бу майдонлар жуда қисқариб кетди. Йигирманчи йил охирларига келиб боғлар майдони 14 минг гектарга ва токзорлар 29,5 минг гектарга тушиб қолди.

1967 йилда республикада боғлар 140 минг гектар ва токзорлар 57 минг гектарга етди. Лекин бу миқдор ҳали аҳолининг мева, узум каби ноз-неъматларга бўлган талабини тўлиқ қондиролмас эди. Саккизинчи беш йиллик давомида боғ ва токзорларни кенгайтириш, унинг ҳосилдорлигини оширишга катта эътибор берилди. 1972 йилда боғлар 190,8 минг гектар ва токзорлар 57,8 минг гектарга етказилди. Ҳозир Бухоро областининг Томди районидан бошқа барча районлар давлатга мева ва узум етказиб бермоқдалар. Шуниси муҳимки, боғ ва токзорларнинг 55 процентини жамоат хўжалиги ташкил қилади. Ҳозир республикада 50 та ихтисослаштирилган мева, узумчилик совхозлари бўлиб, уларнинг майдони 40 минг гектардан ортиқдир. Республикамиз 1972 йилда 700 минг тонна мева ва узум етиштирди.

Жуда кўп хўжаликларда ҳар гектар ердан олинаётган мева ва узум ҳосили айниқса юқори бўлмоқда. Калинин районидаги «Ленин йўли» колхозида гектаридан 260 центнердан, Оққўрғон районидаги «Огонёк» совхозида 200 центнерга етказиб узум олинмоқда. Областимизда мева ва узум етиштиришда юқори кўрсаткичларга эришаётган жуда кўп хўжаликларни санаб кўрсатиш мумкин.

Респбулика областларининг жуда кўп хўжаликларида институт ташаббуси билан катта токзорлар барпо қилиниб, мўл ҳосил олинмоқда. Самарқанд областидаги «Булунғур» совхозида 650 гектар токзорларнинг ҳар гектаридан 150—160 центнердан, Энгельс номли колхозда (Самарқанд райони) 360 гектар токзорнинг ҳар гектаридан 200—250 центнердан узум олиняпти. Бундай мисолларни жуда кўплаб келтириш мумкин.

Областимизда мева ва узум етиштиришни кўпайтириш доимо республика партия ва ҳукумати диққат марказида бўлиб келди. Бу тадбирлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Ўзбекистон ССР да боғдорчилик ва узумчиликни янада ривожланитириш тадбирлари ҳақида» деб чиқарган қарорида ўз аксини топди.

Партия ва ҳукуматимизнинг яқиндан берган ёрдами ва ғамхўрлиги туфайли институтнинг бевосита ташаббуси билан область колхоз ва совхозларида боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантиришда жуда катта ишлар амалга оширилди, мева ва узум етиштиришни кўпайтириш учун мустаҳкам замин вужудга келтирилди.

ЙИРИК ИЛМИЙ МАРКАЗ

ҲОЗИРГИ Р. Р. Шредер номли Ленин орденли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институтига 1898 йили пойдевор қўйилган эди. Ўшанда у Туркистон ўлкаси ер ишлари департаменти ҳузуридаги кичик бир тажриба станцияси бўлган. Институт фақат боғдорчилик ва узумчилик билан шуғулланмасдан, балки пахтачилик, сабзавотчилик, каноп экинлари, шоли ва ем-хашак экинлари билан ҳам шуғулланар эди. Тажриба станциясида бор-йўғи 16 гектар ер ва 6 нафар илмий ходим бор эди. Табиийки, бундай кичик базада йирик илмий ишларни амалга ошириш, илмий масалаларни ҳал қилишга сира ҳам имкон йўқ эди.

Кейинчалик Совет ҳокимияти йилларида бу илмий станция кенгайтирилди ва чинакам илмий марказга айлантирилди. 1947 йилда у мева ва резавор мева илмий-текшириш институтига ва 1956 йилда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарори билан боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институти номини олди.

Бу даргоҳ Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини илмий ривожлантиришнинг тўнғич муассасаларидан бири бўлиб қолди. Институт республикада қишлоқ хўжалик фанининг, айниқса боғдорчилик ва токзорчиликнинг ривожлантирилишида ғоят муҳим роль ўйнади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг қарори билан боғдорчилик, узумчилик, субтропик ва бошқа мевалар ҳамда виночилик соҳасида илмий-тадқиқот ишлари олиб борувчи бошқа барча илмий муассасалар шу институт ихтиёрига берилди. Институтимизга ҳозир 26 та илмий, ишлаб чиқариш ва ўқув муассасалари қарайди. Жумладан, Тошкент шаҳри атрофидаги марказий тажриба-синов базаси, Бўстонлиқ районидаги боғдорчилик ва узумчилик филиали, Орджоникидзе районидаги виночилик филиали шулар жумласидандир.

Қува районининг тошлоқ ерларида ташкил қилинган Фарғона тажриба станцияси. Сурхондарё областидаги Ўзбекистон жанубий тажриба станцияси, тоғлиқ районда ташкил қилинган Сўх тажриба-таянч пункти, Қарши чўлининг янгидан ўзлаштирилган ерларида ташкил қилинган Қосон тажриба-таянч пункти ва Қорақалпоғистондаги тажриба-таянч пунктлари ва бошқала шулар жумласидандир.

1959 йилдан бери институт қошида боғбонлар мактаби ташкил қилиниб, уни ҳар йили 150 киши битириб чиққан бўлса, 1966 йилда бу мактаб Тошкент мева-сабзавот совхоз-техникумига айлантирилди. Ҳозир бу ерда 700 студент таълим олмоқда. Техникумнинг мева-сабзавотчилик, кўкаламзорлаштириш ва ўрмон хўжалиги, механизациялаштириш каби бўлимлари бор. Техникум ихтиёрига ўқув-ишлаб чиқариш базаси бириктилган. Техникум ўқувчилари назарий билим олиш билан бирга, хўжаликнинг тажриба-синов базасида амалий машғулотлар ўтадилар.

Институт қошида чет эл мамлакатлари билан мева ва узум уруғчилиги ва кўчат айрибошлайдиган махсус кўчатзор бўлими ҳам бор. Бундан ташқари, институт ўз бошқармаси орқали 12 та совхоз фаолиятига раҳбарлик қилади.

1969 йилда институт ташаббуси ва илтимоси билан богдорчилик ва узумчиликни механизациялаштириш бўйича ГСКБ филиали ташкил қилинди. Бу филиалда 200 га яқин конструктор ва техник ходимлар хизмат қилади. Филиал Ўрта Осиё республикалари шароитида мева ва узум етиштиришни механизациялашга доир катта ишларни амалга оширмоқда. 1974 йилдан бошлаб ГСКБ филиалининг тажриба-синов заводи ўзи яратган машиналарни сериялаб ишлаб чиқара бошлайди.

Умуман бизга қарашли илмий муассасаларда 300 дан ортиқ илмий-техника ходимлари хизмат қилади. Институтдаги барча ходимларнинг йиллик ўртача сони 2700 кишидан ошади. Илмий-тадқиқот ишлари, мева, резавор мева ва узумнинг янги навларини етиштириш ва ишлаб чиқаришга жорий қилиш, боғдорчиликда ишлатиладиган машиналар яратиш, малакали боғбонлар ва соҳибкорлар тайёрлаш кенг йўлга қўйилган.

СУРАТДА: ўсимликлар вегетацияси залининг кўриниши.

73 ХИЛ МЕВА ВА УЗУМ

ИНСТИТУТДА барча навга оид мева ва узум, резавор мева, цитрус, ёнғоқ, гул ва манзарали дарахтлар устида илмий-тадқиқот ишлари олиб борилади. Илмий-тадқиқот тематика боғ-узумчилик хўжалигига доир барча масалаларни ўз ичига олган. Бу ерда кўчат тайёрлашдан ториб, то мева ва узумни қайта ишлашгача бўлган барча ишлар қамраб олинган. Бу ишлар институтнинг 36 та бўлим, лаборатория, марказий база, филиаллари ва тажриба станцияларида ишлаб чиқилади.

Бизда хилма-хил мева ва узум навларига доир ҳар томонлама ва пухта илмий тадқиқот ишлари олиб борилади. Бу илмий-тадқиқот ишлари мева, резавор мева ва узумнинг биологиясига, мева дарахтлари ва токларнинг совуққа чидамлилиги, шўрхок ерларда ўсиши ва бошқа агротехника тадбирларига хосдир. Янги, юқори ҳосилли, хўжаликлар учун қимматли бўлган мева дарахтлари ва ток навларини яратиш, боғ-узумчилик хўжалигини ташкил қилиш ва унинг экономикасига доир масалалар, мева дарахтлари ва токларни зараркунанда ва касалликлардан ҳимоя қилиш, боғ ва токзорлардаги сермеҳнат ишларни механизациялаштириш, мева ва узумни дастлабки қайта ишлаш ва сақлаш, виночилик технологияси каби ишлар институт илмий ходимларининг диққат марказида туради. Боғдорчиликни ва узумчиликни ривожлантириш учун янги ерларни ўзлаштириш бағдорчиликни интенсивлаштириш соҳасида ҳам катта ишлар қилинмоқда.

Республикада боғ, узумчилик хўжалигини такомиллаштириш, нав танлаш, ўсимликларни ҳимоя қилиш ва бошқа масалалар юзасидан барча тавсиялар шу институтда ишлаб чиқилади. Кейинги ўн йил ичида институтда ишлаб чиқилган тавсиялардан 30 дан ортиғи ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

Илмий ходимларимиз республиканинг тупроқ-иқлим шароитини ҳисобга олиб, мева ва узум етиштириш агротехникасини системалаштириб ишлаб чиқдилар ва бу тадбирлар республика ҳукумати томонидан тасдиқланиб, ишлаб чиқаришга тавсия қилинди. Бу тавсияларни қўлланиш мева ва узум ҳосилдорлигини икки уч марта оширишга ва республика бўйича ҳар гектардан олинадиган узум ҳосилини 150—200 центнерга етказишга имкон беради. Институт ишлаб чиққан боғдорчиликни ва токзорчиликни зоналарга қараб ихтисослаштириш таклифи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети томонидан тасдиқланди. Кейинги йилларда боғдорчилик ва узумчиликни республикада зоналар бўйича ихтисослаштириш бош схемаси ишлаб чиқилди. Бу тадбир республикада мева ва узум етиштиришни янада кўпайтиришни таъминлайди.

ЙИЛЛАР ҲИКОЯСИ

⊙ Ленин орденли академик Р. Р. Шредер номли Ўзбекистон боғдорчилик узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институти 1898 йилда Ўзбекистон (илгариги Туркистон ўлкаси) қишлоқ хўжалик тажриба станцияси базасида ташкил топган. У Ўзбекистондагина эмас, балки бутун Ўрта Осиёдаги биринчи ва энг кекса қишлоқ хўжалик илмий муассасасидир.

⊙ Дастлабки йилларда тажриба станциясида 16 гектар ер майдони ва 6 нафар илмий ходим бор эди.

⊙ У 1947 йилда мева-резавор мева илмий тадқиқот институтига ва 1956 йилда Ўзбекистон боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институтига айлантирилди.

⊙ Ҳозирги вақтда институтда 26 та илмий, ишлаб чиқариш ва ўқув муассасалари, шу жумладан 4 филиал, 2 та тажриба станцияси, 4 та тажриба-таянч пункти, 13 та мева ва кўчат етиштирувчи совхоз, совхоз-техникум, боғбонлар ва соҳибкорлар малакасини ошириш мактаби, Бандихон тажриба-синов хўжалиги, карантин кўчатзор бор.

⊙ Ҳозир институт ва унинг илмий муассасалари майдони 8624 гектарни ташкил қилади. Ҳаммаси бўлиб 2700 ходим, шу жумладан 300 дан ортиқ илми йва илмий техника ходимлари ишлайди.

⊙ Институт илмий ходимлари орасида 60 дан ортиқ фан доктори ва фан кандидатлари бор.

⊙ 1969 йилда боғ ва токзорларда ишлатиладиган машиналар бўйича давлат конструкторлик бюроси (ГСКБ) ташкил қилинди.

⊙ Институт қарамоғида ва унинг илмий муассасаларда 36 та илмий бўлим, лаборатория ва секторлар иш олиб боради.

ФАХРИ, УЛКАН ДОРИЛФУНУНИ 1973

ЮРТИМИЗ ЖАМОЛИ

Инсон меҳнатдан камол топган. Кўпчилик, коллектив ҳам бир куч ва бир тан бўлиб, меҳнатга ёпишса, ҳар қандай азим дарёларни янги изга солиб юбориш қувватига эга бўлади. Мирзачўл, Ёзёван каби поёни йўқ, шўр босган, қаҳратон чўлларни халқ ўз эркига буриб, сув чиқарянти, экинзорларга айлантириб, чаманзорлар барпо қилмоқда.

Бундай фактни бизнинг совхозимиз мисолида ҳам кўриш мумкин.

Улуғ Ватан уруши ғалаба билан тугаган йил эди. Уша йиллари Чирчиқ дарёсининг ён бағрларига асло қараб бўлмасди. Чор атрофи ботқоқзор, қамишзорлар билан ўралиб кетганди. Тошлоқ ерларни айтмайсизми. Халқимиз ана шу ташландиқ ерларни ўзлаштиришга жазм қилишди. Кеча ва кундуз меҳнатларини аямадилар. Шундай қилиб, борган сари қамишзорлар камайди, ботқоқзорлар ишга туширилди. Қишлоқ хўжалиги оборотига ер қўшилди. Техника етишмасди. Шу сабабли кўп ишларни қўлда амалга оширдик. Ариқ-зовурлар қаздик, сизот сувларни дарёга оқиздик. Ернинг мелиоратив аҳволини яхшилаш билан бирга мевали дарахтларнинг қаламчаларини ўтказишни бошлаб юбордик. Кўп билиш, кўп ўрганиш керак эди. Шундай дамларда бизга Ленин орденли Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институтининг коллективи яқиндан ёрдам беришди. Институтнинг боғларида ўстирилиб, пайванд қилинган олма, узум кўчатлари совхозимизга келтирилди. Илғор агротехника қоидаларига мувофиқ кўчатлар ўтқазилди, меҳр билан парвариш қилинди. Олимлар, соҳибкорлар ва боғбонлар бамаслаҳат меҳнат қилишди. Совхозимиз территориясида яшаётган кўпгина ишчилар янги касбларни ўрганиб, боғдорчиликни ривожлантиришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишди.

Мевали дарахтларни кўпайтирдик. Узумзорлар ташкил қилдик. Тошлоқда, инсон қадами етмаган жойларни боғзор ва чаманзорга айлантиришда улкан ишлар амалга оширилди. Кўчаларга манзарали дарахтлар ўтқазилди. Гулзорлар ташкил этдик. Боғ ва парклар вужудга келтирилди. Мактаб, магазинлар қурдик. Ишчиларнинг турар-жойларини яхшиладик. Шинам-шинам уй-жой бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Биз ҳар бир боғбон ва соҳибкорнинг унумли ишлаши учун барча шароитларни яратиб бердик. Бу эса меҳнат интизомини мустаҳкамлаш билан бирга иш унумини кескин кўтарди. Ҳосилдорликни ошириш йўлида ҳам талайгина ишлар амалга оширилди.

Бу соҳада ҳам бизга институт боғбонлари яқиндан кўмаклашишди. Совхозимизга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, институтнинг директори Маҳмуд Мирзаев ва у билан биргаликда илмий ишлар олиб бораётган кўпгина олимлар тез-тез келиб туришади. Ютуқларимизни кўрсатишади, камчиликларни тузатишда яқиндан ёрдам беришади. Биз ҳам институтга тез-тез бориб турамиз. Институтнинг боғларида, узумзорларида бўлиб, у ерда олиб борилаётган ибратли ишларни ўрганиб қайтяпмиз.

Совет Иттифоқининг 50 йиллик тўйи тантанали нишонланаётган бир вақтда институтнинг илмий ходимларидан бир группаси совхозимизда меҳмон бўлишди. 45 гектарлик еримизда янги юбилей боғи ташкил қилишга аҳд қилганликларини айтишди. Биз уларнинг ташаббусларини қўллаб-қувватладик. Шундай қилиб, тарихий сана нишонланган йили совхозимизда яна қўшимча 45 гектарлик боғ барпо этилди, кўчат ўтқазилди. Утган йили ана шу боғ дастлабки ҳосилини эл дастурхонига тўкди. 50 тонна мева сотилди. Мева йиғиштириб олингач, дарҳол кўчатларни парваришга киришдик. Оқибатда бу йил ҳосил яна ҳам мўл бўлди. 260 тонна мева узиб олиниб, шаҳарлик биродарларимизга жўнатилди.

Биз хўжалик ишларининг ҳаммасини институтнинг илмий ходимлари билан биргаликда ҳамжиҳатликда олиб боряпмиз. Шу сабабли эришаётган ютуқларимиз йилдан-йилга кўпайиб боряпти. Утган йили хўжалик пландаги 1 миллион 700 минг сўм ўрнига салкам 2 миллион сўмликка яқин даромад қилгандик. Бу йил эса камида 3 миллион сўм соф фойда олиш ниятидамиз.

Р. Р. Шредер номли институтнинг республикамизда, Урта Осиёда боғдорчиликни ривожлантиришдаги хизматлари беҳисобдир. Биз институт коллективининг бундан кейинги ишларига янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

М. ОТАЖОНОВ,
Оққўрғон районидаги «Огонёк» совхозининг директори.

СУРАТДА — (чапдан): кичик илмий ходим Г. Исроилов, лаборатория мудири О. П. Кульков ва кичик илмий ходим М. Сатторовлар ўсимликлар биологияси ва биохимия лабораториясида меваларни сақлашга доир тажриба ўтказишяпти.

А. Абалян фотолари.

ЙИЛИГА 20 МИЛЛИОН КЎЧАТ

ҲОЗИР институт селекционерлари ишлаб чиқаришга жорий қилган ва синов ўтказаётган мева, резавор мева ва узум навлари 73 дан ошади. Данаксиз, йирик ва сифатли узум навлари етиштириш усуллари ишлаб чиқилди. 55 та янги мева, резавор мева ва узум навлари яратилди. Бу навлар тез пишиши, совуққа чидамлилиги, шўрхок ерларда ҳам яхши ўсиши билан ажралиб туради. Ҳозир бу навлар колхоз ва совхозларда 35 минг гектар ерга экилган. Республикадаги мавжуд барча мева ва узум навлари ичида олманинг 16 проценти, беҳининг 61 проценти, шафтолининг 25 процентдан ортиқроғи, узумнинг 12 проценти, олча ва ёнғоқ меваларининг 100 проценти, қулупнайнинг 90 проценти шу институтда яратилган. Институт ходимлари янги мева, субтропик мева, узум, навлари етиштирганликлари учун 48 та авторлик гувоҳномалари олган. Бундан ташқари, Ўзбекистон шароитига мослашган янги хурмо, пекан, фундук, лавр япроғи, шакарқамиш навлари ҳам етиштирилди. Бундай навлар сони 15 дан ошади.

Институтда селекция ишларини янада ривожлантириш мақсадида 570 та олма нави, 101 та нок, 41 та беҳи, 52 та гилос, 194 та олхўри, 260 та ўрик, 295 та шафтоли, 272 резавор мева, 722 та узум, 82 та анор, 39 та анжир, 15 та цитрус мевалари, 500 га яқин гул ва манзарали дарахт навлари устида тажриба-синов ишлари ўтказилмоқда. Институтда келгуси йиллар ичида 35 мингга яқин турли хил гибрид мева ва узум навлари устида селекция ишлари олиб борилади.

Институтда ишлаб чиқилган данаксиз узум нави кўплаб мағиз етиштиришга имкон беради. Бу узумчиликда ҳар гектар ердан олинадиган даромадни икки баравар оширади ва сифатли маҳсулот олишни таъминлайди. Бу тадбир ҳозир 400 гектар ерда амалга оширилмоқда.

Маълумки, қишлоқ хўжалик зараркунандалари боғдорчилик ва токзорчиликка катта зарар келтиради. Ҳозир бизда зараркунанда ва касалликларга қарши курашиш учун янги прогрессив усуллар ишлаб чиқилган. Бу тадбирлар боғларга дори сепиш харажатларини уч марта камайтиришга ва заҳарли химикатлар сарфлашни 40—45 процент тежашга имкон беради. Зараркунанда ва касалликларга қарши институт томонидан ишлаб чиқарилган тадбирлар ихтисослаштирилган совхозларнинг 20 минг гектар майдонида ва кўпгина колхозларнинг боғ ва токзорларида қўлланилмоқда.

Коллективимиз янги ерларда, айниқса тоғ ва тоғ этакларида, тошлоқ ерларда боғ барпо қилиш технологиясини ишлаб чиқдилар. Институт томонидан ўрганилган районларда боғ ва токзор барпо қилиш келгусида республикада боғ ва токзорлар майдонини 1600—1800 минг гектарга етказишга имкон беради.

Ҳозир бу ерда яратилган ва ишлаб чиқарилаётган уч хил янги вино маркасидан иккитаси 1972 йилда Болгарияда ўтказилган халқаро конкурсда олтин медал олди. Спирти кам бўлган десерт винолар ишлаб чиқариш технологияси ҳар йили виночиликда спирт ректификатни тежаш ҳисобига 450 минг сўм иқтисод қилишга олиб келади. Унинг йил бўйича умумий иқтисодий тежами 3800 минг сўмни ташкил қилади.

Кўчатзор билан шуғулланувчи совхозлар ташкил қилингунга қадар ҳар йили 4—5 миллион дона кўчат етиштириб келинган бўлса, ҳозирги вақтда институт ихтиёридаги ихтисослаштирилган совхозлар ва бошқа хўжаликларда йилига 20 миллионга яқин кўчат етиштирилмоқда ва республика колхоз ва совхозларига сотилмоқда. Институт республика хўжаликларининг кўчатга бўлган талабини тўлиқ қондириши мумкин. Бундан ташқари, Урта Осиёдаги қардош республикаларга ҳам анча миқдорда кўчат етиштириб берилмоқда.

Институт ходимлари Тошкент, Самарқанд, Наманган, Фарғона, Сирдарё, Андижон, Сурхондарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССРнинг 75 колхоз ва совхозида боғлар ва токзорлар барпо қилишда яқиндан ёдам кўрсатдилар.

Коллектив аъзоларимиз областдаги жуда кўпгина хўжаликларда боғ ва токзор барпо қилишда амалий ёрдам кўрсатмоқдалар. Фақат кейинги беш йил ичида институт ходимларининг бевосита иштирокида 7155 гектар ерда янги боғ ва токзор барпо қилинди. Кейинги саккиз йил ичида 218 та курс ва семинарлар ўтказилди, уларда 8472 киши қатнашди. Институтда жуда кўплаб олимлар ва мутахассислар етишиб чиқди. Улар боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантиришда муносиб ҳисса қўшиб келмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги мамлакатимиздан ташқарида ҳам маълумдир. Кейинги ўн йил ичида институт 65 та монография ва асарлар тўплами нашр қилди. Уларнинг умумий ҳажми 733,4 босма листни ташкил қилади. Илмий журнал ва тўпламларда 450 га яқин мақола, 50 дан ортиқ оммабоп брошюра нашр қилинди. Бундан ташқари, боғ ва узумчиликнинг актуал масалаларига бағишланган жуда кўплаб варақалар чиқарилди.

Институт социалистик мамлакатлар ва ривожланаётган бир қатор давлатлар билан системали равишда илмий алоқа боғлаган. Болгария, Югославия мамлакатлари билан ҳамкорликда узум ва мева селекциясига доир илмий тадқиқот ишлари олиб борилади. Ҳозир Италия олимлари билан ҳам илмий алоқа боғланмоқда.

Кейинги йилларда институт хўжалиги учун янгидан ўзлаштирилган анчагина майдонлар ажратиб берилди. Бу ерларда тажриба ишлари бошлаб юборилди. Самарқанд тажриба синов базасида анчагина майдонларда мева ва узум кўчатлари экилди. Ўзбекистон жанубий тажриба станцияси хўжалиги, Фарғона тажриба станцияси кенгайтирилди. Сўх ва Косон тажриба-таянч пунктлари хўжаликларида кўчат етиштирадиган бўлимлар ташкил қилинди.

Кейинги беш йил ичида институт филиаллари ва тажриба-синов базалари анча кенгайтирилди. Ҳозир институтнинг умумий территорияси 8624 гектарни ташкил қилади. Институтнинг барча филиаллари ва тажриба-синов базалари хўжалик ҳисобида иш олиб борадилар ва юқори рентабелли ҳисобланадилар. Институт хўжалигини ривожлантиришда партия ва ҳукуматимизнинг берган ёрдами жуда катта бўлди. Кейинги ўн йил ичида давлат бюджетидан 25 миллион сўмга яқин маблағ ажратилди ва ишлаб чиқаришга қўйилди.

Институт Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг 35 дипломини, 12 та олтин медалини олишга ҳамда халқаро виставка ва конкурсларда 24 та олтин, кумуш, бронза медаллари олишга муваффақ бўлган. 1971 йили у олий мукофот Ленин ордени билан мукофотланди.

Биз бундан кейин ҳам партия ва ҳукуматимизнинг ёрдами ва доимий ғамхўрлигига таяниб, янгидан-янги тадбирларни ҳаётга татбиқ қилаверамиз.

СОҲИБКОРЛАР ТЎЙИ

Мен тўқсон икки ёшга кирган кекса соҳибкорман. Қарийб етмиш йилга яқин ҳаётим боғларда ишлаш, янги боғлар, узумзорлар яратиш билан ўтган. Шунинг учун боғ деса дилим яйрайди. Мен ўзим умримда турли районлардаги колхоз ва совхозлада 1200 гектардан кўпроқ ерда боғлар яратишда бевосита раҳбарлик қилдим.

Р. Р. Шредер номидаги илмий-текшириш институтининг илмий ходимлари республикамизнинг турли областларида янги маданий боғлар яратишда бевосита раҳбарлик қилиб келмоқдалар. Янги яратиладиган боғлар учун кўплаб кўчатлар етказиб бермоқдалар. Мева дарахтларини экиш схемаларини, парвариш қилиш агротехникасини тавсия қилмоқдалар.

Мен узумчиликни севаман. Лекин бу касбни ўз-ўзимдан ўрганганим йўқ. Менинг ҳам устозларим, домлаларим бор эди. Уларнинг таълимини олиб соҳибкор бўлганман. Мен дастлаб 1895 йилда Иванов савдо фирмасига қарашли «Дегрес» узумчилик хўжалигига оддий ишчи бўлиб кирган эдим. Бу ердаги токчилик соҳасида йирик мутахассис Исак Маркович Стекольников мени биринчи устозим бўлди, У билан 22 йил бирга ишладим. У менга ўша вақтда токни парвариш қилишнинг энг яхши усулларини ўргатди.

Менинг иккинчи устозим академик Рчҳард Риҳардович Шредер бўлди. Мен ундан токчилик соҳасида кўп қимматли таълимлар олдим. Масалан, 1909 йилда академик Шредер икки-уч куртакли ўринбосар навдалар қолдиришни ўргатди. Мен улуғ олимни, устозларим берган сабоқларини ҳеч қачон унутмайман. Ана шу устозлар ҳаётга йўлланма берган, менга қанот боғлаган эдилар. Шунинг учун устозларимни ҳамиша ҳурмат билан эслайман. Уни менгина эмас, бутун бир илм-фан аҳллари, кекса авлодлар бошлаган ишни дадиллик билан давом эттирмоқдалар. Янги-янги нав мевалар, узумлар яратмоқдалар. Боғдорчиликда техникадан фойдаланиш йўлларини топмоқдалар.

Ота-боболаримизнинг от босмаганини той босади, деган ҳикматли сўзи бор. Мана ҳозир ёш олимлар, соҳибкорлар, боғдорчилик ишининг миришкорлари жуда кўп янгиликлар яратмоқдалар. Боғдорчилик ишини фан ютуқлари асосида ривожлантирмоқдалар. Мен шунинг учун ҳам ўзимни бахтиёр ҳис қиламан. Биз бошлаган ишлар ярим йўлда қолмайди. Шредерчиларнинг бутун бир авлоди етишиб чиқди. Улар фан ютуқлари билан қуролланган ижодкор олимлардир.

Мен Шредер номидаги илмий-текшириш институтининг ташкил этилганига 75 йил тўлиши муносабати билан институт олимларини, бутун коллективини чин кўнгилдан табриклайман. Уларнинг илмий, ижодий ишлари равнақ топаверсин дейман.

Ризамат МУСАМУҲАМЕДОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган уста соҳибкор, Давлат мукофотининг лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЙИЛЛАР ҲИКОЯСИ

◎ Институт илмий ходимлари 55 хил серҳосил, совуққа чидамли ва шўрхок ерларда яхши ўсадиган мева, резавор мева ва узум навлари яратдилар.

◎ Ҳозир республикадаги мавжуд олма навларининг 16 проценти, беҳиларнинг — 61, шафтоли — 25, узумнинг — 12 проценти институтда етиштирилган. Институтда селекция ишларини янада ривожлантириш мақсадида 2600 дан ортиқ мева ва узум навлари коллекцияси тўпланган.

◎ Уч хил маркали янги вино ишлаб чиқарилмоқда. Улардан иккитаси Болгарияда халқаро конкурсда олтин медаль олган.

◎ Кейинги ўн йил ичида институт ишлаб чиққан 30 дан ортиқ илмий тавсиялар ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

◎ Институт ходимлари республиканинг 75 та колхоз ва совхозида боғ ва токзор барпо қилишга ёрдам бердилар.

◎ Кейинги беш йил ичида институт иштирокида республика колхоз ва совхозларида 7155 гектар боғ ва токзор барпо қилинди.

◎ Кейинги саккиз йил ичида боғбонларнинг малакасини ошириш мақсадида 218 курс ва семинар ташкил қилиниб, уларда 8472 киши қатнашди.

◎ Институт тавсияларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш ҳар йили ўрта ҳисобда 3890 минг сўмлик иқтисодий самара бермоқда.

◎ Ҳар йили 17 миллион дона мева, резавор мева ва узум кўчати, 2 миллион дона гул ва манзарали дарахт кўчати республика колхоз ва совхозларига етказиб берилмоқда.

◎ Сўнги ўн йил ичида институт 65 монография ва асарлар тўплами нашр қилди. Уларнинг ҳажми 213,4 босма листдан иборат. 450 мақола эълон қилинди. 50 дан ортиқ илмий-оммабоп брошюралар чиқарилди.

◎ Институт Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг 35 дипломи, 12 та олтин медаль билан тақдирланди. Халқаро виставка ва конкурсларда 24 олтин, кумуш ва бронза медаллари олди.

◎ 1971 йили СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги муносабати билан институт Ленин ордени билан мукофотланди.

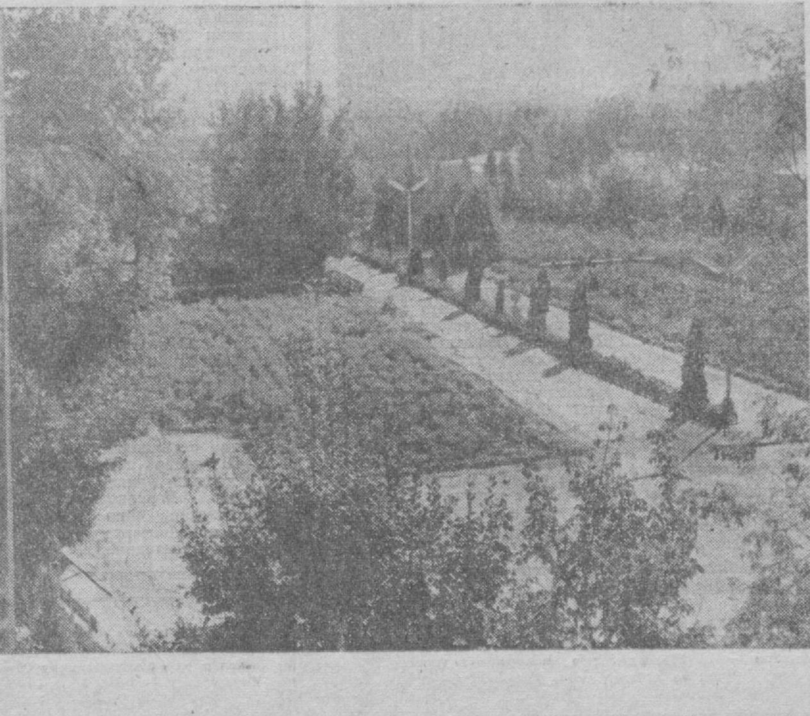

СУРАТДА: институт боғлари

ЭРТАГА — МАШИНАСОЗЛАР КУНИ

«Ташхимсельмаш» заводининг коллективи ҳал қилувчи йил планларини муддатидан олдин бажариш учун фидокорона меҳнат қилмоқда. Машинасозлар ўз байрамларини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олдилар. Суратда: корхонанинг илғор ишчиларидан Т. Ниғматов, С. Дружинин ва Р. Енгаличевларни кўриб турибсиз.

И. Глауберзон фотоси.

САНОАТИМИЗ ЮРАГИ

Машинасозлик... Саноатимизнинг бу етакчи тармоғисиз унинг қолган барча соҳалари тараққиётини тасаввур этиш мумкин эмас.

Негаки, бу муҳим соҳанинг ривожи коммунистик қурилишда ҳал қилувчи омил — меҳнат унумдорлигини ўстириш билан бевосита чамбарчас боғлиқдир. Доҳиймиз В. И. Ленин бундай деб ёзган эди: «Меҳнат унумдорлигини юксалтириш энг аввало йирик индустриянинг моддий негизини таъминлашни: ёқилғи, темир, машинасозлик, химия саноатини ривожлантиришни талаб қилади».

Шу боисдан ҳам партия ва ҳукуматимиз доҳий кўрсатмаларини амалга ошира бориб, машинасозлик саноатини кенг ривожлантиришга катта аҳамият бериб келди, бу шарафли касб эгалари ҳақида ҳамиша ғамхўрлик қилди.

Машинасоз... У — янги, серунум машина ва дастгоҳлар, асбоб-ускуна ва агрегатлар бунёдкори. Қудратли тракторлар ва ғалла ўрадиган комбайнлар, «зангори кемалар» ва ўғит ишлаб чиқарувчи агрегатлар, автомобиллар, тезюрар двигателлар ва электр энергияси ҳосил қилувчи генераторлар... ҳамма-ҳаммаси машинасозлар билими, маҳорати ва фидокорона меҳнати туфайли бунёдга келган.

Ҳозирда совет машинасозлари ҳар қандай мураккаб ва энг нозик машина-механизмларни ишлаб чиқариб, бутун жаҳонга ўз маҳоратларини кўз-кўз қилишяпти. Эндиликда мамлакатимиз машинасозлик саноати металл қирқувчи станоклар, энергетика ва металлургия асбоб-ускуналари, трактор ва комбайнлар, тепловоз ва электровозлар, бульдозер, ўзиюрар ва қурилиш кранлари ишлаб чиқариш бўйича жаҳонда етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди.

Жумладан, жонажон республикамиз машинасозлари қўлидан чиқаётган қатор замонавий машина ва асбоб-ускуналар дунёдаги ўнлаб мамлакатларда маълум ва машҳур. «Ташсельмаш» заводи маркаси қўйилган серунум пахта териш машиналари, «Таштекстильмаш»нинг тўқимачилик дастгоҳлари, «Ўзбекхиммаш» заводининг серунум кимёвий агрегатлари, «Узбексельмаш» сеялкалари, «Подъёмник» заводининг кўтарма кранларининг довруғи оламга ёйилган.

Ана шу жаҳон стандарти талабларига жавоб берадиган хилма-хил машина ва дастгоҳларни кўриб яратувчилар меҳнатига офарин дегингиз келади. Уларнинг ҳаммасида Ватанимиз ва жаҳон фанининг энг сўнгги ютуқлари ишчиларимизнинг бой тажрибаси, билими ва заргарона маҳорати билан омухта бўлиб кетган.

Совет машинасозлари яратган ана шу меҳнат қуролларининг ҳаммаси бизнинг асримизда фан-техника революциясини янада авж олдириш, меҳнат унумдорлигини тинмай ошириш, ишлаб чиқариш жараёнларини интенсивлаш каби коммунистик қурилишнинг муҳим вазифаларини ҳал этишда катта омил бўлмоқда. Машинасозлар фидокорона меҳнатининг самаралари бўлган жамики нарсалар эндиликда мамлакатимиз саноатини жадал ривожлантириш ва қишлоқ хўжалигида энг оғир жараёнларни машина-механизмлар зиммасига юклашда айниқса катта хизмат қилмоқда.

Жумладан, серқуёш ўлкамиз асрий деҳқончилигини замонавий асосларда ривожлантиришда машина-механизмлардан кенг фойдаланиш беқиёс улкан роль ўйнамоқда. Техника, неча юз йиллар давомида оғир қўл меҳнатига асосланган пахтачиликнинг бугунги кундаги порлоқ натижаларини қўлга киритишда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. Ҳозирда республикамиз деҳқонлари ихтиёрида 130 мингга яқин трактор, 30 мингдан ортиқ пахта териш машиналари, 35 мингдан зиёд юк автомобиллари, неча минглаб кўрак чувиш, ғалла ва каноп ўрадиган агрегатлар ва ҳоказолар бор. Бундай серунум машиналардан ишнинг кўзини билиб фойдаланишимиз туфайли, ўртоқ Л. И. Брежнев республикамизга «Халқлар дўстлиги» орденини топширилишига бағишланган тантанали қўшма мажлисда айтганидек, «совет пахтасини етиштирувчи асосий республика бўлган Ўзбекистоннинг ҳиссаси туфайли пахта етиштиришда 1970 йилдаёқ биринчи ўринга чиқиб олдик».

Ана шу муваффақиятларнинг ҳаммасида машинасозларимиз меҳнати ҳам тўла мужассаланган. Беш йиллик давомида улар олдида янада улкан вазифалар турибди. Юксак унумдор машина ва дастгоҳларнинг яратилиши халқ хўжалигимизнинг жуда кўп соҳаларини, жумладан, пахтачиликни, техник жиҳатдан қайта қуроллантириш, замонавий саноат корхоналарини автоматлаштириш ва механизациялаш имконини беради. Тўққизинчи беш йилликнинг биргина учинчи, ҳал қилувчи йилида тўрт ярим минг янги хил машина ва асбоб-ускуналарни ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда.

Машинасозлар мазкур беш йиллик планларини амалга ошириш учун ҳал қилувчи йилда умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, ўзлари яратаётган машиналарнинг шон-шуҳратини янада ошириш йўлида ишламоқдалар.

Бутуниттифоқ машинасозлар кунини ана шу шарафли касб эгалари умумхалқ мусобақасида янги меҳнат ғалабалари билан кутиб олмоқдалар.

Пойтахтимиздаги «Ташсельмаш» заводининг машинасозлари ўз байрамларини муносиб меҳнат ютуқлари билан кутиб олмоқдалар. Улар йил бошидан буён пахтакорларга пландан ташқари кўплаб «зангори кема»лар армуғон этдилар.

Суратда: йиғув цехининг бош конвейери.

Н. Ключнев-фотоси.

ЯНА 1600 ТОННА САБЗАВОТ ТОПШИРАМИЗ

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик тўйи шарафига бошланган мусобақа қизғин бошланиб кетди. Ҳар бир бригада ва бўлим ишчиси беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида ўз масъулиятини тўла ҳис қилиб, ишлаётир. Биз куни кеча пландаги 5200 ўрнига 5307 тонна сабзавот топшириб, бу соҳадаги йиллик планни ошириб бажарилганлиги ҳақида рапорт бердик. Совхозимиз ишчилари даладаги ҳосилни чамалаб кўриб, яна халқ дастурхонига 1600 тонна сабзавот етказиб бериш юзасидан ўз зиммаларига оширилган мажбурият олдилар. Шунингдек, давлатга картошка сотиш плани ҳам муваффақиятли адо этилди. Мева, узум сотиш қизғин давом эттирилмоқда.

Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган сут соғувчилар, молбоқарлар ўз участкаларида фидокорона меҳнат қилиб, қувончли натижаларни қўлга киритмоқдалар. Совхозда сигирлардан сут соғиб олиш тўққиз ойлик плани бирмунча ошириб адо этилди. Пландаги 350 ўрнига 366 тонна сут етказиб берилди. Давлатга гўшт топшириш йиллик плани 146 процент бажарилди. Чорвадорларимиз сут соғиб олиш йиллик планини 15 декабрга адо этиш, қиш учун барча тайёргарликларни кўриб қўйиш тадбирларини амалга оширмоқдалар. 500 тонна ўрнига 1300 тонна сенаж, 1550 тонна ўрнига 2 минг тонна силос бостирилди.

Чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш соҳасидаги меҳнатларимиз партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида иштирок этиб, бу соҳада юқори кўрсаткичга эришган совхозимиз чорвадорларидан уч киши СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.

Йиллик планларни муваффақиятли бажарилишида Рихсибой Йўлдошев бошқарувчи бўлган 2-бўлим, Раззоқ Эгамбердиев, Турди Исматхонов, Низом Аҳроров ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг аъзолари айниқса ғайрат ва шижоат кўрсатдилар.

Ҳозирги кунларда келгуси йил мўл ҳосили учун тайёргарлик ишлари қизғин бошланиб кетди. Биз даладаги ҳосилни тез ва сира нобуд қилмай қисқа муддатларда йиғиштириб оламиз. Ерларни сифатли шудгордан чиқарамиз. 60 гектар ердаги август пиёзи ва бошқа кузда экиб қўйилган карам, резавор экинлар парваришини яхшилаймиз. Тўрт гектар ерда енгил типдаги теплица барпо этамиз. Бу ерлардан ноябрь ойининг охиридан бошлаб ҳосил олиб, шаҳарликларга етказиб берамиз. 6 гектар ердаги капитал теплица қурилишини тезлаштирамиз. Чорвадорларимиз бу йил ҳар бир сигирдан 2800 ўрнига 3200 килограммдан сут соғиб олиш мажбуриятини қабул қилган эканлар, биз бу ваъданинг устидан албатта чиқамиз.

Пойтахт яқинига жойлашган совхозимиз коллективи далалардаги, фермалардаги ишларни сифатли бажарадилар.

Т. МЕЛИБОЕВА,
Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхозининг директори.

Бўстонлиқ районидаги Карл Маркс номли колхознинг 1-бригадасида давлатга сабзавот топшириш қизғин давом эттирилмоқда. Бригада аъзолари 520 тонна сабзавот сотиб, план ва социалистик мажбуриятларини ошириб бажардилар. Далада ҳали ҳосил кўп. Унинг ҳаммасини тезда йиғиштириб олиш учун хўжаликда барча чоралар кўрилмоқда.

Нисба Митаева бригаданинг илғорларидан биридир. У кунига нормасини 2,5 баробардан ошириб бажаряпти. Суратда: Н. Митаева.

И. Портнов фотоси.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

БАНГЛАДЕШ ПАРЛАМЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

ДАККА, 27 сентябрь. (ТАСС). Бангладеш Халқ Республикаси парламентининг ўн кун давом этган учинчи сессияси ўз ишини тамомлади. Сессияда конституцияга киритилган тузатиш қабул қилинди. Бу тузатиш ташқи агрессия ёки ички кўпорувчилик ҳаракати хавфи туғилган чоқда мамлакатда фавқулодда ҳолат жорий этиш имконини беради. Парламент ҳукуматининг бир қанча қонун лойиҳалари ва қарорларини ҳам маъқуллади.

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

МОГАДИШО, 27 сентябрь. (ТАСС). Сомали ҳукумати аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни балиқ ва балиқчилик маҳсулотлари ҳисобидан яхшиламоқ учун Ҳинд океанининг соҳил сувларида кўплаб балиқ овлашни ривожлантиришга катта эътибор бермоқда. Яқинда Сомали Демократия Республикасининг балиқчилик ва денгиз транспорти давлат секретари Осман Жама Али Сомалининг шимолий соҳилида Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан Лас-Хорда қурилган балиқ консерваси заводини бориб кўрди. У яна шу замонавий корхона цехларида бўлиб завод ишчилари ва раҳбарлари билан, совет мутахассислари билан суҳбатлашди.

100 МИНГ КИЛОМЕТР ЙЎЛ БОСГАН КИШИ

БУХАРЕСТ, 28 сентябрь. (ТАСС). Руминиянинг Бузэу шаҳри тарих музейида ажойиб бир саёҳат ҳақидаги ҳужжат сақланмоқда. Шу шаҳарнинг граждани Дан Думитру 1910 йилда бутун дунёни пиёда айланиб чиққан. У олти йилдан кўпроқ вақт ичида 100 минг километр йўл юрган ва ҳозиргача мисли кўрилмаган жаҳон рекорди қўйган. У йўл-йўлакай 1500 шаҳарга бориб, 76 мамлакатда меҳмон бўлган. Д. Думитру 1916 йилда уйига қайтиб келди. Ер юзини айланиб чиқиш вақтида у 497 жуфт оёқ кийимини тўздирди.

АНИҚ ВА РАВШАН ПОЗИЦИЯ

Жаҳон жамоатчилигининг кенг доиралари КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Тошкентдаги тантанали мажлисда сўзлаган нутқи КПССнинг, Совет давлатининг халқаро ишлардаги принципиал ленинча йўлини равшан, изчил ва аниқ баён қилиб берди, деб ҳисобламоқдалар.

СОФИЯ. «Отечествен фронт» газетаси «Умидбахш якун» деган мақоласида бундай деб ёзади: «Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Софияда сўзлаган нутқи тўғрисида жаҳонда фикрлар баён қилиш ҳануз давом этмоқда, Барча пойтахтлар ва йирик шаҳарлардаги оммавий информация воситаларининг диққат-эътибори эса КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг Тошкентда айтган фикрлари билан банд. Ўртоқ Л. И. Брежнев ҳозирги халқаро ривожланишнинг айниқса баъзи муҳим жиҳатларига кўпроқ эътибор берди. Бу масалаларни чуқур анализ қилиш узоқ вақт давом этади.

Аввало Л. И. Брежневнинг халқаро муносабатларга катта умидворлик билан баҳо берганлиги эътиборни жалб қилмоқда. Бу умидворлик соғлом, айтиш мумкинки, тош-метиндек мустаҳкам реализмга асосланмоқда. Совет Иттифоқи ва социалистик давлатлар халқаро вазиятни равшанлаштирмоқ учун барча зарур чораларни кўраётганликларини Л. И. Брежнев яна уқтириб ўтди. Жаҳон аҳли бу фактни ҳурмат билан тушиниб қабул қилади. Совет Иттифоқи ва социалистик мамлакатлар узоққа мўлжалланган ва катта миқёсдаги, истиқболи кенг таклифларни ҳар доим айтиб келдилар ва айтмоқдалар. Лекин улар ҳамма нарсага бирданига эришиб бўлмаслигини яхши биладлар».

БЕРЛИН. Берлиндаги «Дер морген» газетаси Л. И. Брежнев нутқига бағишланган бош мақоласида бундай деб ёзади: «Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ва биринчи галда СССР ҳормай-толмай ижобий куч ва ғайрат сарфлаётганликлари туфайли ҳамма қитъалардаги халқлар учун, келажак авлодлар учун тинчлик пойдевори мустаҳкамланди ва узоқ давом этадиган тинчликнинг реал истиқболи очилди.

БУДАПЕШТ. Шу ҳафтада жаҳон афкор оммаси ўртоқ Л. И. Брежневнинг муҳим нутқини жуда катта диққат ва эътибор билан қабул қилди. Бу нутқда совет иттифоқининг энг актуал масалаларга доир позицияси ифодалаб берилди ҳамда тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамлаш, реакцион кучларга қарши кураш олиб бориш борасида кўриладиган зарур чоралар белгилаб берилди, дейилади Венгриядаги «Мадьяр хирлап» газетасининг бош мақоласида. Совет тинчлик стратегияси, дейилади сўнгра газетанинг бош мақоласида, барча халқларнинг манфаатларига хизмат қилади.

А. Н. КОСИГИННИНГ ЮГОСЛАВИЯДА БЎЛИШИГА ДОИР

ЗАГРЕБ, 27 сентябрь. (ТАСС махсус мухбири). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бугун ЮСФР иттифоқ ижроия вечасининг раиси Ж. Биедич ҳамроҳлигида, Хорватия Социалистик Республикасининг пойтахти Загреб шаҳрига келди. Загреб мамлакатнинг энг катта индустриал ва маданий марказларидан бири.

Меҳмонлар аэропортдан тўғри традицион Загреб ярмаркасига қараб йўл олдилар. Улар кейинги йилларда шаҳарда қурилган янги кварталларни, мебель саноати ва коммунал-маиший хизмат корхоналари асбоб ускуналари доимий виставкасини кўздан кечирдилар.

Шундан кейин СССР Министрлар Советининг Раиси Н. Тесла номидаги телекоммуникация асбоб-ускуналари заводида бўлди. Бу завод ўтган 25 йил мобайнида автомат телефон ва телеграф станциялари ишлаб чиқарувчи етакчи корхона бўлиб қолди. Шу корхона маҳсулотининг анча қисми Совет Иттифоқига юборилмоқда. А. Н. Косигин фахрий меҳмонлар дафтарига ёзган хатида шу завод билан совет ташкилотлари ўртасида қарор топган алоқа Совет-Югославия ҳамкорлиги мустаҳкамланаётганлигини кўрсатувчи жонли мисоллардан бири эканлигини уқтириб ўтилади.

Хорватия Социалистик Республикаси ижроия вечасининг раиси И. Перишин кечқурун А. Н. Косигин шарафига зиёфат берди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Спорт

«ПАХТАКОР» РЕКОРДЛАРИ

Нальчик шаҳрида қишлоқ спортчилари ўртасида Совет Иттифоқи биринчилиги мусобақалари 4 кун давом этди. Бу ерда «Пахтакор» жамияти марказий Советининг кучли спортчилари ҳам иштирок этдилар.

Тошкент областининг вакили И. Норматова 200 метрга 25 секундда югуриб келиб, кумуш медалга сазовор бўлди. У 100 метрга югурувчилар ўртасида ҳам дуруст натижага эришди. Маррага 11,9 секундда келиб, «Пахтакор» жамиятининг янги рекордини ўрнатди. Бу натижа унга мамлакат биринчилигида тўртинчи ўринни эгаллаш имконини берди. Областимизнинг яна бир вакили Ашур Нормуродов эса чемпионатнинг бронза мукофотини олди. У 5 минг метрга югуришда учинчи бўлиб келди — 14 минут 30,6 секунд. Нормуродов 10 минг метрга бўлган пойгада ҳам қатнашди. Бунда 30 минут 41,8 секунд натижа билан бешинчи ўринни эгаллади.

Пойтахт областининг бошқа бир енгил атлетикачиси — Анатолий Малишев ядро улоқтиришда қувончли натижага эришди. У улоқтирган снаряд 16 метр 58 сантиметрлик белгига бориб тушди. Бу билан Малишев кучли олтиликдан жой олди ва «Пахтакор» жамиятининг янги рекордини ўрнатди.

Умуман, «Пахтакор» енгил атлетикачилари йил бошидан буён жами 21 марта жамият рекордини янгиладилар.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — Тошкент. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — Экран хандаси. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Бор экан-да, йўқ экан. 11.40 — «Здоровье». 12.10 — Инсон, ер ва коинот. 12.40 — Хоккей: «ТРАКТОР» (Челябинск) — «СПАРТАК» (Москва). 13.15 — Эфирда — «Молодость». 14.10 — Телеочерк. 14.40 — Цирк чироқлари. 15.20 — Улкан санъат саҳифалари. 16.40 — Баскетбол бўйича Европа чемпионати. СССР — ЧЕХОСЛОВАКИЯ. 17.20 — ТОШКЕНТ. 17.25 — Рига ҳайвонот боғида. 17.35 — До-ре-ми-фа-соль». 18.15 — Ахборот. 18.30 — Цирк томошалари. 19.15 — Ахборот. 19.30 — МОСКВА. 20.00 — ТОШКЕНТ. Концерт. 21.00 — МОСКВА. Футбол: «ТОРПЕДО» (Москва) — «АРАРАТ» (Ереван). 22.45 — «Вақт». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув программаси. 17.20 — МОСКВА. 19.30 — ТОШКЕНТ. Ҳужжатли фильмлар. 20.00 — МОСКВА. 21.00 — ТОШКЕНТ. «Сиҳат-саломатлик». 21.30 — Жаноб «Р» (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.50 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29,30|IX да Абу Райҳон Беруний.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 29|IX да Тоғ гўзали, 30|IX да Лайма.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — ИВАН АНИСИМОВ РАҲБАРЛИГИДАГИ ЎРГАТИЛГАН АЙИҚЛАР АТТРАКЦИОНИ (кеч соат 7 яримда; шанба кунлари — кундуз соат 3 ва кеч 7 яримда; якшанба кунлари — кундуз соат 12, 3 ва 7 яримда.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА.

Рам ва Шам (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Робинзон Крузо ҳаёти ва ажойиб саргузашти — «СПУТНИК» (11.00, 13.00, 18.00, 21.00), «МОСКВА» (10.00, 14.00, 18.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 14.00, 16.00, 21.45).

Тартиб учун қилинган жиноят — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (12.00, 17.00, 19.00).

Монолог — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (18.00, 20.00), «МОСКВА» (12.00, 16.00, 20.00, 21.45).

Угай она — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Номаълум аёл — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Қора бўри — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларада).

Тасодифий адрес — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

Привалов миллионлари (2 серия) — «ЧАЙКА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Анжелика — фариштлар маликаси, Анжелика ва қирол — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» 14.00, 17.00, 20.00).